

RPG-distrikt Småland-Öland

Nätverket
**KPR lyssnar
på oss!**

Ett nätverk för dig som är intresserad av samhällsfrågor ur ett äldreperspektiv

I tidningen Dagens Samhälle skriver tre forskare från Hälsohögskolan i Jönköping i en debattartikel om äldreomsorgen. Artikeln har uppmärksammats i olika medier, bland annat i några facktidningar.

”Det räcker inte att bara pytsa ut miljoner”

Om vi ska få en jämlik vård och omsorg för äldre personer över hela landet behövs tydligare regler för bemanning, kompetensutveckling och utökad forskning. Vi vill därför uppmana till att noggrant betänka hur den nya äldreomsorgslagen kan understödja personalens arbete i den nära vård- och omsorgen, skriver forskarna Lena Östlund, Linda Johansson och Therese Bielsten.

Vi låser in personer med demenssjukdom, trots att vi inte får. Hissar med kod, dörrar med kod, dörrar med lock för låset och draperier för utgångar. Ja, det är några av alla kluriga lösningar vi kommit på för att personer med demenssjukdom inte ska kunna ta sig ut från det särskilda boendet.

Det finns ju givetvis en skyddsaspekt involverat i detta, det handlar inte om att det känns bra att spendera arbetsdagarna med att förhindra personer med demenssjukdom att få göra det de vill genom att begränsa och avleda. Vård och omsorgspersonal vill göra gott, erbjuda säker vård och främja den äldre personens självbestämmande.

Men i verkligheten behöver de tyvärr ofta välja mellan två onda ting; att låta personen gå ut med risk att denne inte hittar tillbaka hem eller skadar sig eller att förhindra personen att gå ut, vilket innebär att personen kränks.

I stor utsträckning lämnas personalen i dag åt att hitta egna alternativa lösningar, men de saknar ofta möjligheter att arbeta så som de önskar. Låg bemanning är vanligt, det är ofta bara två personal som arbetar samtidigt på enheter med åtta till tio personer med demenssjukdom. Med alla de göromål som ingår i arbetet har de alltså inte möjlighet att följa med personer med demenssjukdom för att försäkra sig om att de är säkra på sin utevistelse – så vad är alternativet till de begränsningar som görs?

En viktig del är att skynda på den digitala utvecklingen. Nya innovationer och digital teknik är ett sätt att främja ökad frihet och självbestämmande hos äldre personer. År 2025 ska Sverige vara bäst i världen på att använda digitaliseringens och e-hälsans möjligheter i syfte att främja god och jämlik hälsa och välfärd. I den takt vi nu rör oss verkar dock detta vara en målbild som är långt utom räckhåll. Även om utvecklingen går framåt så finns en brist på forskning inom välfärdsteknikområdet, inte minst avseende effekten av digitala lösningar.

Att personal inom äldreomsorgen gör ett fantastiskt arbete under de förutsättningar de faktiskt har, råder det alltså ingen tvekan om. Ofta är det personalen själva som har svar på hur de bäst kan ge hjälp och stöd. Men de får sällan möjlighet att stanna upp, diskutera och handleda varandra för att kunna förändra arbetsmetoder och bemötande. Vidare är antalet timvikarier inom äldreomsorgen högt och dessa ges sällan eller aldrig möjlighet att delta i kompetensutveckling eller reflektion över arbetsmetoder.

Vi välkomnar därför utredningen om en ny äldreomsorgslag, som spelar en viktig roll för att föra svensk vård och omsorg för äldre personer framåt. Det är på tiden att politiken sätter ned foten och matchar resurserna med de krav som ställs på personalen och på den kvalitet vi vill ha på vården och omsorgen för äldre personer. Alternativet är ju att minska ambitionerna och anpassa till hur verkligheten ser ut och acceptera att det blir svårt att förändra äldreomsorg till det bättre.

Om vi ska få en jämlik vård och omsorg för äldre personer över hela landet behövs tydligare regler för bemanning, kompetensutveckling och utökad forskning. Vi vill därför uppmana till att noggrant betänka och givetvis agera utefter, hur den nya äldreomsorgslagen kan understödja personalens arbete i den nära vård- och omsorgen och därmed bidra till en förbättrad äldreomsorg. Det räcker inte att bara pytsa ut miljoner kronor!

Skribenter

Lena Östlund

fil mag i gerontologi, Institutet för gerontologi vid Hälsöhögskolan, Jönköping University

Linda Johansson

docent i hälsa och vårdvetenskap, Institutet för gerontologi vid Hälsöhögskolan, Jönköping University

Therese Bielsten

med dr i omvårdnad, Institutet för gerontologi vid Hälsöhögskolan, Jönköping University